

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

43. Ad quid teneatur, si dubius quis est, an possit majorem partem Officij recitare? Et quid, si Medicus dubius etiam est, an graviter sit nocitura recitatio? Ex part. 4. tr. 3. res. 67.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

RESOL. XL.

Sup. prima
diffic. huius
tituli lege
doct. ripam
Ref. seq. &c.

An ager qui potest recitare maiorem partem officij, teneatur illam persolvere.
Et an, qui non potest recitare Matutinum cum Laudibus, ad nihil teneatur? Ex parte. 2. tractatu 12. Ref. 29.

Sup. hoc no-
tando infra
in Ref. 42. &
in aliis eius
primæ not.

§. i. **A**ffirmatiue respondent communiter Doctores. Sed notandum est cum Rodriguez in sum. part. 1. c. 145. & Gasias de benef. tom. 1. part. 3. c. 1. n. 222. quod qui non potest recitare Matutinum cum laudibus, ad nihil teneatur quia licet hoc non sit maior Officij pars, nihilominus est pars illius prima, & præcipua.

RESOL. XLI.

An infirmus, qui non potest recitare totum diuinum Officium, teneatur recitare partem? Ex p. 7. tit. 11. & Misc. 2. Ref. 13.

Que nunc
est Ref. ante-
cedens, & pro
doctrina hu-
us Ref. lege
Ref. eius se-
cunde an-
nor. & infra
ex Ref. 98. §.
Sed obiter
in principio,
& in aliis
eius annot.

§. i. **E**go tract. de Hor. Can. ref. 29. docui ægro- tum qui non potest legere maiorem partem officij non teneri cum legere: Alij illum qui non potest legere Matutinum saltem cum laudibus ab onere persoluendi officium liberant. Sed nouissimè Ioannes Caramuel in Regulam D. Benedicti disput. 115. num. 1435. pro replicatione præsentis dubij putat examinandum esse vtrum lectio Diuini officij octo præceptis numero distinctis singulas sigillatim respicientibus, an verò solum vnicò præcipiendū simul octo Horas subiaceat. Si primum dicatur, sequitur eum, qui saltem Matutinas posset persolvere, illas teneri legere: ego verò cum sentiam non dari plura præcepta sed vnicum, vt notauit num. 1335. assero consequenter Petro v. g. illo præcepto iniungi, vt totum officium persoluat: ergo potest, vel non. Si potest, satisfaciens, si minus, omittat: non enim datur præceptum indicens lectionem vnius Horæ. Confirmatur. Ad impossibile nemo tenetur; ergo quando aliquis non potest satisfacere præcepto, non tenetur. Atqui præceptum est de legendo toto officio, non de parte; ergo quando aliquis non potest satisfacere toti præcepto, non tenetur satisfacere parti; hæc enim non præcipitur, vt ex se patet.

2. Dices. Quando quis omittit partem notabilem Diuini officij peccat grauiter: ergo non solum indicitur illi lectio totius officij, sed & singularum partium.

3. Respondeo concedendo antecedens, & negando consequentiam. Ratio est, quia si singulæ partes præciperentur, iam non esset vnum præceptum, sed octo numero distincta, cuius oppositum ostendi: sanè qui omittit Vesperas, peccat mortaliter: non quia temerariè præceptum Vesperarum lectionem indicens, distinctum à cæteris lectionem aliarum Horarum indicentibus, sed quia temerariè legem præcipientem vt totum Canonicum officium legeret, ille vero qui omittit Vesperas, non legit totum suum officium, ac propterea peccat mortaliter. Hucusque Caramuel. Sed nostram sententiam, me citato tenet Trullench. in Dec. tom. 1. l. 1. c. 7. dub. 17. n. 1. Castrus Palaus tom. 1. tract. 2. disput. 6. num. 9. cum Candido tom. 7. disp. 24. art. 22. dub. 9.

RESOL. XLII.

An infirmus, qui non potest recitare maiorem partem Officij, v. g. Matutinum cum Laudibus teneatur recitare minorem, quam potest, vt Hora, veli gratia?

Et an quis non obligetur recitare Matutinum, si impotens est recitare Lectiones, quia habet Diurnum, & caret Breuiario, vel visu, aut alia de causâ: quod tamen de Officio nouem Lectionum intelligendum est, non autem de Officio trium Lectionum, quia defectus videtur paruum? Exp. 4. tit. 4. & Misc. Ref. 225.

§. i. **A**ffirmatiuam sententiam docet Lezana in summa q. Regular. cap. 12. num. 27. vbi sic ait: Qui propter aliquam causam, infirmitatem scilicet, excusantur à dicendo totum Officium diuinum, non tamen excusantur à dicenda illa, vel illis Horis Cononicis, quas commode dicere possunt: sicut qui debet centum, & non potest soluere nisi decem, tenetur decem soluere: & sicut qui non potest ieiunare totam Quadragesimam, tenetur ieiunare illis diebus, quibus potest. Ita Lezana, & ante illum Suarez tom. 2. de Religione lib. 4. cap. 28. n. 21. & 27. Valentia tom. 2. disput. 6. quest. 2. punct. 10. §. 7. & Oluertus Bonartius de Horis Cononicis lib. 2. cap. 40. Sed mihi contraria sententia magis placet, quam tueri nouissimè Castrus Palaus tom. 2. disp. 2. punct. 6. num. 9. vbi ita asserit. Tertio dico, mihi probabilior esse sententiam asserentem, te non esse obligatum Officium recitare, si maiorem illius partem non potes: tum quia maior pars trahit ad se minorem: tum quia ita videtur esse consuetudine receptum, ne infirmi, & debiles, vel alias impediti, scrupulis, & perplexitatibus vexentur, quod sine dubio contingeret, si potens sine notabili damno recitare quamlibet Horam, ad illam teneretur; quis enim determinare posset, quot Horæ tibi momentum graue afferrent, aut quis affirmare vnam solam horam ex minimis graue nocumentum allaturam? Ne igitur perplexus sis, ab omni Hora videtis excusatus, cum maiorem Officij partem recitare non potes; v. g. cum non potes recitare Matutinum cum Laudibus, quia hæc est pars maior, prima, & præcipua Officij. Ita Castrus, qui citat Nauarrum, & Lessium.

2. Notandum est etiam hic obiter cum dicto Castro Palao num. 7. id, quod alibi notauimus aliquid quem non esse obligatum recitare Matutinum, si impotens est recitare lectiones, quia habet Diurnum, & caret Breuiario, aut visu, vel alia de causa non potest, quia exclusis lectionibus, Psalmi non constituunt substantialiter Matutinum iuxta formam à Pio V. præscriptam: ergo, &c. vnde in facti contingentia, cum alicui nauiganti casu cecidisset Breuiarium in mare, licet haberet Diurnum, putauit non fuisse obligatum Psalmos Matutini recitare; sed Laudes cum reliquis Horis quia erat maior pars Officij & erant partes distinctæ præcepti, quarum vna ab alia non pendet. Quod tamen de Officio nouem Lectionum intelligo, non de Officio trium, quarum defectus videtur paruum vt notauit Thom. Sanchez lib. 1. in Decalog. cap. 19. num. 7.

RESOL. XLIII.

Ad quid teneatur, si dubius quis est, an possit maiorem partem Officij recitare?

Et quid si Medicus etiam dubius est an grauius sit nocitura recitatio? Ex part. 4. tractat. 3. Refol. 67.

§. 1. **S**uppono aliquem non esse obligatum Horas recitare, si maiorem partem non potest, ideo ad dubium propositum respondeo in tali casu te posse & debere iudicio Medici conformare; qui si affert nocituram recitationem, deobligabit. Verum si Medicus dubius est an grauius nocitura sit recitatio, Suarez de Religio. tom. 2. cap. 28. num. 1. inclinatur te esse obligatum, quia preceptum negat te esse obligatum, quia non tenetur periculum grauis damni te exponere, ob precepti Ecclesiastici adimplerionem; & hoc probabilius putat Castus Palus tom. 2. disp. 2. punct. 6. n. 10. quia periculum illius grauis damni causa est certa, & non dubia, qua stant, preceptum Ecclesiasticum non obligat, esset enim obligatio rigorosa ergo, &c.

RESOL. XLIV.

An quando Medicus dubitat, si propter timorem grauis damni teneatur infirmus dicere Horas Canonicas, an ipse eger illas persolvere sit obligatus?

Et an in dicto casu recurrendum sit ad Superiorem pro dispensatione? Ex part. 2. tractat. 12. Refol. 18.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docere videtur Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 28. num. 11.

2. Sed mihi placet opinio Bonacinae tr. de Horis Canonicis, disp. 1. q. 6. punct. 2. n. 5. vbi sic asserit: [Cum vero Medicus ipse dubitaret morbus grauis sit, vel leuis, seu recitatio nocitura sit, aegrotum ad Horas recitandas non teneri arbitror; quia non tenetur se periculo grauis damni exponere; quicquid in oppositum sentire videatur Suarez.] Ita ille. Filliuc. tom. 2. tract. 13. c. 9. num. 393. Villalob. in summ. tom. 1. tract. 24. dub. 16. num. 2. Maldetus in 2. 2. tract. 10. c. 2. dub. 5. putant in tali casu, quando videlicet Medicus est dubius, recurrendum esse ad Superiorem pro dispensatione; sed opinio Bonacinae est probabilis.

RESOL. XLV.

An persolvere Horas Canonicas in loco, ubi natura debum reddatur, sit peccatum veniale?

Et an qui priuatum recitant, communiter non teneantur ad recitandum flexis genibus, vel stando, quiescendo, vel ambulando, aut equitando &c. sed possunt recitare, si uoluerint, habita solum ratione uenerentiae?

Et docetur omnes Rubricas, quae habentur pro audienda Missa, & recitatione Officij Diuini, flexis genibus, capite discooperito, & inclinato, vel stando, aut surgendo, vel hoc, aut alio modo maxime praecipitur pro recitatione publica, & Missa solenni propter significationem Mysteriorum, in quorum memoriam sunt instituta huiusmodi caeremoniae, & debent communiter seruari in recitatione priuata, quamquam, si in hac omittentur ex aliqua causa, & sine contemptu, nullum est peccatum, ex eo quod praedictae Rubricae proprie

non habent vim legis, aut precepti, sed solius diuinitatis, & Regulae, ut officium magis pio, & religiose dicatur?

Et quaritur, an qui recitat officium diuinum priuatiue, satisfaciatur, ut uocem formet, mouendo tantum labia, etiam si a seipso non audiatur, nec audiri possit?

Et docetur, quid requiratur, ut sit uox? Et an sit necessarium uerba formare, uel satis sit dicere uerba omnia mentaliter? Ex p. 10. tract. 1. & Misc. 1. Ref. 33.

§. 1. **O**lim de hac quaestione magna altercatio mihi fuit cum quodam Patre Dominico: qui affirmatiue sententia adhaerebat cum Marcello Vylpe in praxi Iudiciali Fori Eccles. c. 1. n. 25. Hieronymus Garcias in Summa Theol. Mor. tr. 2. difficul. 6. dub. 1. n. 1. Martino de San Ioseph in Monitis Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 11. n. 6. & Castro Palao, tom. 2. tract. 7. disp. 2. punct. 4. num. 7. Sic ait: Locus autem pro priuata recitatione nullus est ab Ecclesia signatus, ac proinde in quocumque satisfaciatur precepto potes. Si tamen abique aliqua necessitate in locis immundis, uel distractioni expostis recites; peccabis ad minimum uenialiter: quia irreuenter procedis. Ita ille. Et ratio, est quia non uidetur adhiberi debita reuerentia rei Sacrae; & qui cum viro nobili in Dignitate constituto uellet in loco indecenti, sine necessitate, colloqui; inurbanitatis notam incurreret. Hanc sententiam sequutus est Gerardus Carthusianus in libro de assiduitate orandi, ut refert Nauarrus, cap. 5. de Oratione, Dicto 4. n. 5. qui dicit: Nonnullos loqui cum Deo, ubi uetecundarentur loqui cum suis canibus; & pro re horrenda refert, se audiuisse Sacerdotem quendam recitantem Vesperas in Lattina. Sotus lib. 10. de Iustitia, quae 5. art. 4. conclus. 3. sim. ait: Locis indecentibus, ubi profana fiunt, & inter compositandum, & dum naturae ceditur, esse non potest abique culpa. Idem dicit Graffius, part. 1. Decisionum, lib. 2. cap. 5. 3. num. 3. vbi ait, esse peccatum veniale. Molfesius in Summa; tract. 5. cap. 2. num. 80. refert; quendam Ecclesiasticum, qui Diuinum Officium in locis immundis recitabat, in eundem locum post mortem ad lucendas indecentiae suae poenas transmissum fuisse. Alia exempla refert Carolus Macignus tractat. de Horis Canonicis cap. 3. num. 12. & Bonacina, tom. 1. tractat. de Diuino Officio, disp. 1. quae 3. punct. 5. num. 6. vers. Limna 2. ait: Peccatum veniale committitur, recitando sine causa in loco indecenti.

2. Sed recitationem in his locis culpa uenialiter carere, tuctur Sanchez in Opusculis libro 7. cap. 2. dub. 44. numero 4. Trullench in Decalogum, tom. 1. libro 1. capite 7. dubio 20. numero 2. & dubio 6. numero 12. Euseobar de Horis Canonicis quaestione 4. num. 102. Petrus, capite 10. dub. 1. num. 4. Faustus, lib. 1. quae 150. & libro 2. quae 187. & alij: tum quia nulla est ratio, cur specialis loci conditio postuletur; cum Deus sit ubique, & ubique agnosci, & orari possit, & debeat. Tum quia sic probari uideatur, Psalm. 102. In omni loco dominationis eius, benedic anima mea Domino. Et ibi Glos. ait: Vbi non dominatur, ibi non benedicatur; ubique dominatur, ubique benedicatur: nullus excusatur. Sicut ergo nulla creatura, sic nullus locus a laude Dei excipitur. Tum quia Iob in Sterquilinio orabat, Ionas in ventre Ceri, Daniel inter Leones, & sic alij alibi: Igitur nullus locus exceptus est ad orandum. Et ideo receptum est, quod possint licite Horae Canonicae persolui, dum corpus euacuatur ceteris concurrentibus circumstantiis.

Sup. hoc inf. in Refol. 68. vlt. cure sim ad medicum.

DANIEL
LIB. II. IV. V
EL III